

Scénář Paměť národa.

„Jmenuji se Eleni Chadziefteriadi, je mi 66 let, jsem ze Zlatých Hor na Jesenicku. Narodila jsem se v Šumperku, bydlela jsem v Loučné nad Desnou, ve 13 letech jsem se přestěhovala do Zlatých Hor, kde žiji dodnes.“

Paní Eleni, se sice narodila v Šumperku, ale jak její jméno napovídá, je řecké národnosti.

Její rodiče byli totiž nuceni uprchnout před občanskou válkou z Řecka, která tam probíhala v letech 1946 - 1969. Řečtí komunisté vedli partyzánské boje v horském, nepřehledném terénu. Při občanské válce bylo jedno, na které straně stojíte. O život šlo tak jako tak.

Postupem času se ukazovalo, že komunisté ve válce nezmůžou. Zorganizovali proto pomoc pro sebe a své podporovatele včetně partyzánů. Mnoho Řeků, i nekomunistů, se tak ocitlo v zemích východního bloku.

Takto utíkala i matka paní Eleni s dcerou. Svůj útěk zakončila v Šumperku. Tam se jí v roce 1957 narodila i druhá dcera - Eleni. Avšak ani stovky kilometrů nezabránily tomu, aby se Řekové oprostili od své kultury, tradic anebo třeba stravování. I když to nemuselo být vždy jednoduché.

„V minulosti bylo těžké shánět suroviny na řecká jídla, protože obsahují hodně zeleniny. Když jsme šli dříve kupovat třeba papriky, tak jsme je kupovali po kilech, zatímco čeští sousedé třeba jen jednu nebo dvě a kroutili hlavami nad tím, co s nimi děláme. My to ale jíme nejen syrové, ale přidáváme to do jídla, smažíme, prostě čokoliv. Protože pocházím z vesnice, kam vozili zeleninu zřídka, jezdili jsme pro zeleninu do Šumperka, kde bylo lepší zásobování. Do Šumperka jsme jezdili pravidelně, pak jsme si udělali zahrádku, tak si něco vypěstovali, ale není tu takové klima jako v Řecku, takže to nebylo takové jako z Řecka. Někdy nám přišel z Řecka balík, kdy nám poslali olej, olivy, takové věci, které tady vůbec nebyly k dostání.“

Nedílnou součástí řecké kultury jsou také oslavy a různá setkání. Na ty pamětnice také ráda vzpomíná.

„Hlavně se slavily řecké svátky, to bylo tak, že se sešli, na začátku zpívaly a říkaly básničky v řečtině děti, pak tam vystupoval soubor, protože se chodilo do souborů a učily se řecké tance. Byly tady i nějaké hudební skupiny, které hrály na řeckých zábavách. Každý rok na Silvestra si připíjeli tím, že si řekli Tu chronos Ellada, tzn. česky Příští rok v Řecku.“

Trvalo to sice nějakou dobu, ale naší pamětnici se toto přání přeci jen splnilo. Do Řecka se ještě několikrát vrátila. Avšak svou první cestu považuje za jeden z nejsilnějších okamžiků svého života.

„Tak to byl takovej zážitek, to se nedá vyslovit. To pochopí jen ten, kdo to sám zažije. My jsme sice žili v Československu, ale s tím, že se do Řecka jednou vrátíme. V Československu jsme totiž žili jako bezdomovci, jen na povolení k pobytu, neměli jsme občanství. Řecko jsme brali jako vlast nejen našich rodičů, ale i naši, kam se jednoho dne vrátíme. Při prvním přejezdu hranic z Jugoslávie do Řecka jsem měla takový zvláštní pocit, že se vracím na rodnou půdu.“